

РОЗДІЛ 2 ПОЧАТКОВА ОСВІТА

УДК 378.147.88

DOI <https://doi.org/10.32782/apv/2021.6.5>

Оксана БОГДАНОВА

старший викладач кафедри філології, перекладу та стратегічної комунікацій, Національна академія Національної гвардії України, майдан Захисників України, 3, м. Харків, Україна, 61000

ORCID: 0000-0002-4609-7675

Бібліографічний опис статті: Богданова, О. (2021). Виявлення педагогічних умов формування компетентності спілкування іноземною мовою у здобувачів вищої освіти. *Acta Paedagogica Volyniensis*, 6, 28–32, doi: <https://doi.org/10.32782/apv/2021.6.5>

ВИЯВЛЕННЯ ПЕДАГОГІЧНИХ УМОВ ФОРМУВАННЯ КОМПЕТЕНТНОСТІ СПІЛКУВАННЯ ІНОЗЕМНОЮ МОВОЮ У ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Оволодіння іноземною мовою здобувачами вищої освіти Національної гвардії України має відповідати міжнародним уявленням щодо основних компетентностей справжнього фахівця. Одним з основних інструментів створення європейського простору вищої освіти та збільшення міжнародної конкурентоспроможності європейської системи вищої освіти у базових документах Болонського процесу було визначено сприяння професійній та академічній мобільності, яка насамперед націлена на формування відповідних мовних та комунікативних компетентностей. У сучасному освітньому просторі України дистанційне навчання створює умови для підготовки слухачів з урахуванням запитів ринкової економіки тощо. Таким чином, можна відзначити значну увагу науковців та дослідників до пошуку сутності мовної компетентності та шляхів її удосконалення. Віртуальна навчальна платформа MyEnglishLab є важливим компонентом змішаного навчання англійської мови у ЗВО зі специфічними умовами навчання. Це один із найсучасніших інструментів для реалізації в НА НГУ освітнього підходу змішаного навчання, який передбачає використання традиційного підручника у поєднанні з інтерактивними завданнями онлайн. Платформа дає змогу курсантам виконувати завдання в режимі онлайн у будь-який час та в будь-якому місці, де є доступ до інтернет-мережі, автоматично отримувати звіт щодо перевірки виконаних завдань, аналізувати та виправляти помилки. Інтерактивні завдання та тести значно підвищують зацікавленість слухачів та заохочують до навчального процесу. MyEnglishLab підвищує довіру здобувачів вищої освіти, їм цікавіше брати участь у заняттях та легше зберігати знання. MyEnglishLab підвищує впевненість курсантів та зміцнює те, що вивчили на уроці. MyEnglishLab надає додаткову підтримку поза класом, коли викладача немає поруч. Коли здобувачі вищої освіти виконують домашнє завдання, вони отримують додаткові підказки та заохочення до навчання.

Ключові слова: платформа дистанційного навчання, комунікативна компетентність, дистанційне навчання, іношомовна компетентність, MyEnglishLab.

Oksana BOGDANOVA

Senior Lecturer at the Department of Philology, Translation and Strategic Communications, National Academy of the National Guard of Ukraine, Maidan Zakhysnykiv Ukrainy, 3, Kharkiv, Ukraine, 61000

ORCID: 0000-0002-4609-7675

To cite this article: Bohdanova, O. (2021). Vyiavlennia pedahohichnykh umov formuvannia kompetentnosti spilkuvannia inozemnoiu movoiu u zdobuvachiv vyshchoi osvity [Identification of pedagogical conditions for the formation of competence in communicating in a foreign language in higher education]. *Acta Paedagogica Volyniensis*, 6, 28–32, doi: <https://doi.org/10.32782/apv/2021.6.5>

IDENTIFICATION OF PEDAGOGICAL CONDITIONS FOR THE FORMATION OF COMPETENCE IN COMMUNICATING IN A FOREIGN LANGUAGE IN HIGHER EDUCATION

Mastering a foreign language by higher education students of the National Guard of Ukraine must comply with international ideas about the basic competencies of a true specialist. One of the main tools for creating a European Higher Education Area and increasing the international competitiveness of the European higher education system in the basic documents of the Bologna Process was to promote professional and academic mobility, which is primarily aimed at developing appropriate language and communication skills. In the modern educational space of Ukraine, distance learning creates conditions for the preparation of students taking into account the demands of a market economy and so on. Thus, it is possible to note the considerable attention of scientists and researchers in finding the essence of language competence and ways to improve it. The MyEnglishLab virtual learning platform is an important component of blended English language teaching in the Free Economic Zone with specific learning conditions. This is one of the most modern tools for implementing at NA NSU educational approach to blended learning, which involves the use of a traditional textbook in combination with interactive online tasks. The platform allows cadets to perform tasks online at any time and in any place where there is access to the Internet, automatically receive a report on the verification of completed tasks, analyze and correct errors. Interactive tasks and tests significantly increase students' interest and encourage the learning process. MyEnglishLab increases the confidence of higher education students, they are more interested in participating in classes and easier to retain knowledge. MyEnglishLab increases the confidence of cadets and strengthens what they have learned in class. MyEnglishLab provides additional support outside the classroom when the teacher is not around. When higher education students do their homework, they receive additional tips and incentives to study.

Key words: distance learning platform, communicative competence, distance learning, foreign language competence, MyEnglishLab.

Вступ. Одним із вирішальних факторів успішної підготовки майбутніх офіцерів Національної гвардії України (НГУ) є вдосконалення систем професійної підготовки та військової освіти у НГУ. Виходячи з того, що знання іноземних мов військовослужбовцями Збройних Сил України та інших збройних формувань – крок до досягнення сумісності з НАТО, розвиток мовної підготовки особового складу є одним із заходів, спрямованих на досягнення сумісності з країнами-членами Альянсу. Нормативними актами Президента України, Міністерства оборони України та Міністерства внутрішніх справ України передбачено впровадження різноманітних форм навчання особового складу і дистанційного навчання зокрема. У Національній гвардії України сьогодні також проводиться робота у навчальних закладах щодо посилення можливостей вивчення іноземних мов, зокрема через дистанційне навчання.

Основна частина. Відповідно до стандартів вищої освіти за спеціальностями 253, 254 та 255 галузі знань 25 «Воєнні науки, національна безпека, безпека державного кордону» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти однією із загальних компетентностей військового фахівця є компетентність К09 «Здатність спілкуватися іноземною мовою». Формування цієї компетентності є одним із завдань освітнього процесу ЗВО зі специфічними умовами навчання. Отже, мовна компетентність

є невід'ємною складовою частиною підготовки курсантів та офіцерів НГУ.

Оволодіння іноземною мовою здобувачами вищої освіти Національної гвардії України має відповідати міжнародним уявленням щодо основних компетентностей справжнього фахівця. Одним з основних інструментів створення європейського простору вищої освіти та збільшення міжнародної конкурентоспроможності європейської системи вищої освіти у базових документах Болонського процесу було визначено сприяння професійній та академічній мобільності, яка нааперед націлена на формування відповідних мовних та комунікативних компетентностей.

Поняття «мовна компетентність» (МК) відносно нове для методики навчання іноземних мов, оскільки воно з'явилося та отримало розповсюдження лише в середині ХХ століття. Проблема формування та розвитку мовної (іншомовної мовленнєвої) компетентності, яка активно обговорюється науковою спільнотою, демонструє значення сукупності знань про мову і принципи побудови висловлювання у структурі мовленнєвої організації суб'єкта.

Попередній огляд літератури засвідчив неодностайний підхід учених до визначення та тлумачення МК особистості. Згідно з проведеним нами аналізом, МК розглядається в педагогічних дослідженнях як володіння курсантами (слухачами) основними мовними засобами

(фонетичними (орфографічними), лексичними, граматичними) з метою сприйняття, переробки і розуміння автентичної англомовної інформації, а також її продукування в усному та письмовому вигляді, застосовуючи при цьому як мовні, так і позамовні (міміка і жести, рухи) та інтонаційні засоби виразності (А. Богуш, О. Трифонова, О. Кисельова, О. Лагодинський). Л. Маслак у своїй дисертації розглядає іншомовну компетентність у вузькому значенні – як один зі складників культурологічної компетентності, що включає культурологічні знання, вміння та навички, необхідні для здійснення діяльності в іншомовному середовищі (Маслак, 2010: 17–20). Н. Мельник визначає іншомовну комунікаційну компетентність як якість фахівця, що включає в себе сукупність компетенцій щодо володіння іноземною мовою в інтеграції із професійними знаннями, вміннями, навичками та здатність вирішувати проблеми, які виникають у професійному та соціокультурному мовних середовищах (Мельник, 2019: 2–7). У дослідженнях Д. Бегеки іншомовна комунікативна компетентність являє собою інтегроване багаторівневе утворення у професійній структурі особистості, яка набута в результаті навчання, долучає до компонентів іншомовної комунікативної компетентності професійно орієнтоване мовлення, вільне спілкування і володіння термінологією професійного спрямування, мовленнєвими зразками, нормами граматики (Бегека, 2015:10–12).

Таким чином, можна відзначити значну увагу науковців та дослідників до пошуку сутності мовної компетентності та шляхів її удосконалення. І серед усього розмаїття форм підготовки за теперішніх умов дистанційне навчання займає не останнє місце.

У сучасному освітньому просторі України дистанційне навчання створює умови для підготовки слухачів з урахуванням запитів ринкової економіки тощо. Під дистанційною формою навчання розуміють Е-дистанційне навчання як форму організації навчального процесу у ЗВО України, що реалізується в умовах віддаленості слухача і науково-педагогічного працівника у процесі як асинхронної, так і синхронної у часі індивідуалізованої їх взаємодії з використанням електронних транспортних систем постачання навчальних матеріалів та інформаційних ресурсів комп'ютерних мереж Інтер-

нет/Інтранет на основі використання сучасних інформаційних і комунікаційних технологій та передбачає можливість отримання випускниками документів державного зразка про здобуття відповідного освітнього ступеня вищої освіти і може бути застосована як рівноцінна з очною та заочною формами навчання, а також у поєднанні з очною (денною, вечірньою) та заочною формами навчання, коли технології ДН використовують обмежено як засіб оновлення змісту і методів навчання та розширення доступу слухачів очної (заочної) форм навчання до освітніх ресурсів ЗВО зі специфічними умовами навчання.

Враховуючи думку А. Стадній, ми вважаємо, що однією з основних особливостей дистанційного навчання є комунікація людини, що навчається, з іншими слухачами і педагогами, об'єднаними спільною метою, та взаємодія всіх учасників процесу (слухач – викладач, слухач – слухач, слухач – адміністрація, викладач – адміністрація) (Стадній, 2020: 151–156). О. Богучарова вважає, що унікальність дидактичних властивостей дистанційного навчання щодо мети навчання іноземних мов полягає передусім у тому, що продуктивне навчання різних видів діяльності може здійснюватися дистанційно завдяки: можливості індивідуального двобічного телекомунікаційного спілкування слухача з викладачем; доступу до численних джерел навчальної інформації, яка зберігається у пам'яті мережевих комп'ютерів і розповсюджується через технічні засоби зв'язку (Богучарова, 2020: 173–182).

Акцент зміщення навчального процесу за умови пандемії у світі у напрямі дистанційного навчання вимагає від викладачів пошуку інструментів для організації дистанційного навчання. Наявне розмаїття технологій та засобів дистанційного навчання може задовольнити будь-які освітні потреби у здобувачів вищої освіти. Одним із прикладів такої навчальної платформи дистанційного навчання є MyEnglishLab, що була передана до НА НГУ у 2018 році посольством Швеції в Україні.

Платформа MyEnglishLab дає змогу поєднати дистанційне навчання як онлайн, так і офлайн за допомогою підручників Language Leader.

Віртуальна навчальна платформа MyEnglishLab є важливим компонентом змішаного

навчання англійської мови у ЗВО зі специфічними умовами навчання. Це один із найсучасніших інструментів для реалізації в НА НГУ освітнього підходу Blended Learning (змішаного навчання, що передбачає використання традиційного підручника у поєднанні з інтерактивними завданнями онлайн). Такий формат максимально наближує процес вивчення англійської мови до сучасних реалій, пропонує курсантам різноманітну діяльність із вивчення англійської мови в інтерактивному середовищі, дає змогу виконувати завдання у будь-який час, надає миттєвий зворотний зв'язок із викладачем, містить відео- та аудіоматеріали, тести та практичні завдання з усіх видів мовленнєвої діяльності. Платформа дає змогу курсантам виконувати завдання в режимі онлайн у будь-який час та в будь-якому місці, де є доступ до Інтернет-мережі, автоматично отримувати звіт щодо перевірки виконаних завдань, аналізувати та виправляти помилки. Інтерактивні завдання та тести значно підвищують зацікавленість слухачів та заохочують до навчального процесу. MyEnglishLab дає можливість викладачу простежувати успішність кожного окремого курсанта, користуючись онлайн-журналом, аналізувати відсоток правильних відповідей, сильні та слабкі сторони кожного слухача. Автоматична перевірка та оцінювання дає змогу викладачу самостійно вибирати матеріал відповідно до потреб курсантів. Платформа MyEnglishLab урізноманітнює процес навчання, формує у курсантів уміння працювати самостійно, планувати та організувати навчання індивідуально. Цей сучасний та потужний засіб навчання змінює традиційний підхід до вивчення іноземної мови, підвищує ефективність та якість навчального процесу, відкриває нові можливості для роботи зі студентами в аудиторії та поза її межами. Навчання на основі MyEnglishLab є ефективним та доцільним, спрямованим на формування комунікативної компетенції курсанта, забезпечує постійне та динамічне спілкування студента та викладача, відкриває нові можливості презенту-

тації навчального матеріалу для викладача та дає змогу підвищити якість іншомовної освіти.

Курсанти практикують зміст, який вони вивчили під час пари, в інтерактивному середовищі, з миттєвими зворотними зв'язками та порадами, щоб розпочати навчання. Кожна діяльність вбудована у план уроку і допомагає курсантам потренуватися у розмові, слуханні, читанні та письмі. Використовуючи підручник та MyEnglishLab, можна побачити, де курсанти потребують вдосконалення, та персоналізувати свою навчальну подорож.

MyEnglishLab є мотиваційним. Можливість частішої практики, оцінки та відгуки допомагають курсантам відчувати, що вони прогресують, а це створює сильну мотивацію. У роботі зі словником є дуже багато варіантів опрацювання словникового запасу та вимови слів, наприклад вправа, де треба послухати і повторити речення з варіантом запису та відтворення власної вимови.

Висновки. Результати порівняльного дослідження свідчать про те, що здобувачам вищої освіти подобається користуватися технологіями. Як наслідок, вони займаються глибше і довше, працюючи у MyEnglishLab, порівняно з друкованою книгою. В опитуванні наприкінці семестру курсанти зазначили, що вони були щасливі, що отримали доступ до MyEnglishLab. Наше дослідження показало, що оцінка словникового запасу є особливо цінною. Словникові вправи з автоматичним підрахунком балів та зворотним зв'язком дуже мотивують курсантів.

Отже, MyEnglishLab підвищує довіру здобувачів вищої освіти, їм цікавіше брати участь у заняттях та легше зберігати знання. MyEnglishLab підвищує впевненість курсантів та закріплює те, що вивчили на уроці. MyEnglishLab надає додаткову підтримку поза класом, коли викладача немає поруч. Коли здобувачі вищої освіти виконують домашнє завдання, вони отримують додаткові підказки та заохочення до навчання.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Бегака, Д.А. Підготовка майбутніх магістрів іноземної філології до формування фахової комунікативної компетентності студентів педагогічного університету : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04. Київ, 2015. 18 с.
2. Богучарова О.І., Тишаківа Л.Т. Особливості формування іншомовної комунікативної компетентності правоохоронців з використанням технологій дистанційного навчання. *Вісник ЛНУ імені Тараса Шевченка. Філологічні науки.* № 3(334), 2020. С. 173–182.

3. Богуш А.М., Трифонова О.С., Кисельова О.І. Формування мовної особистості на різних вікових етапах : монографія. Одеса : ПНЦ АПН України, 2008. 272 с.
4. Лагодинський О.С. Англомовна комунікативна компетентність як компонент змісту англомовної підготовки курсантів (слухачів) вищих військових навчальних закладів. *Вісник Національної академії Державної прикордонної служби України*. 2013. Вип. 3. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vnadps_2013_3_15 (дата звернення: 15.12.2021)
5. Маслак Л.П. Педагогічні умови формування культурологічної компетентності майбутніх офіцерів радіоінженерних спеціальностей : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04 / Житомирський державний університет імені Івана Франка. Житомир, 2010. 20 с.
6. Мельник Н.І. Особливості іншомовної підготовки майбутніх фахівців авіаційної галузі. *Актуальні проблеми педагогіки, психології та професійної освіти*. 2019. № 1. С. 2–7. URL: <http://er.nau.edu.ua/handle/NAU/41034> (дата звернення: 15.12.2021)
7. Стадній А.П. Моделі дистанційного навчання. *Науковий збірник «Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка»*, Том 4, № 29, 2020. С. 151–156.

REFERENCES:

1. Begheka, D.A. (2015) *Pidghotovka majbutnikh maghistriv inozemnoji filologhiji do formuvannja fakhovoji komunikatyvnoji kompetentnosti studentiv pedagoghichnogho universytetu* [Training of future masters of Foreign Languages in the formation of professional communicative competence of students in Pedagogical University] (PhD Thesis), Kyjiv : National Pedagogical Drahomanov University, 18 p. (in Ukrainian).
2. Boghucharova O.I., Tyshakova L.T. (2020) *Osoblyvosti formuvannja inshomovnoji komunikatyvnoji kompetentnosti pravoohoronciv z vykorystannjam tekhnologhij dystancijnogho navchannja* [Features of formation of foreign language communicative competence of law enforcement officers with the use of distance learning technologies], *Visnyk LNU imeni Tarasa Shevchenka. Filologhichni nauky*. №3 (334), pp. 173–182 (in Ukrainian).
3. Boghush A.M., Tryfonova O.S., Kyseljova O.I. (2008) *Formuvannja movnoji osobystosti na riznykh vikovykh etapakh* [Formation of language personality at different age stages], *Odesa : PNC APN Ukrainy*, 272 p. (in Ukrainian)
4. Laghodynskyj O.S. (2013) *Anghlomovna komunikatyvna kompetentnistj jak komponent zmistu anghlomovnoji pidghotovky kursantiv (slukhachiv) vyshhykh vijsjkovykh navchalnykh zakladiv* [English-language communicative competence as a component of the content of English-language training of cadets (students) of higher military educational institutions]. *Visnyk Nacionalnoji akademiji Derzhavnoji prykordonnoji sluzhby Ukrainy* [Bulletin of the National Academy of the State Border Guard Service of Ukraine.], vol. 3. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vnadps_2013_3_15 (data zvernennia: 15.12.2021) (in Ukrainian).
5. Maslak L.P. (2010) *Pedagoghichni umovy formuvannja kuljtuurologhichnoji kompetentnosti majbutnikh oficeriv radioinzhenernykh specialnostej* [Pedagogical conditions for the formation of cultural competence of future officers of radio engineering specialties] (PhD Thesis), Zhytomyr: Zhytomyrskyj derzhavnyj universytet imeni Ivana Franka, 20 p. (in Ukrainian).
6. Meljnyk N.I. (2019) *Osoblyvosti inshomovnoji pidghotovky majbutnikh fakhivciv aviacijnogho ghaluzi* [Features of foreign language training of future specialists in the aviation industry]. *Aktualjni problemy pedagoghiky, psykholohiji ta profesijnoji osvity* [Current issues of pedagogy, psychology and vocational education.], vol. 1. pp. 2–7. URL: <http://er.nau.edu.ua/handle/NAU/41034> (data zvernennia: 15.12.2021) (in Ukrainian).
7. Stadnij A.P. (2020) *Modeli dystancijnogho navchannja* [Distance learning models]. *Naukovyy zbirnyk «Aktualjni pytannja ghumanitarnykh nauk: mizhvuzivskyj zbirnyk naukovykh pracj molodykh vchenykh Droghobycjkogho derzhavnogho pedagoghichnogho universytetu imeni Ivana Franka»* [Scientific collection "Current issues of the humanities: interuniversity collection of scientific works of young scientists of Drohobych State Pedagogical University named after Ivan Franko], vol. 4, № 29. pp. 151–156 (in Ukrainian).